

UMJETNOST / EKOLOGIJA

Koliko je izražena veza između ekologije i umjetnosti? Dva pojma toliko različita, jedan mlad i u zanosu snage, drugi prisutan od same pojave čovjeka. Pojam ekologije javlja se tek u 19. stoljeću, ali ako bismo se vratili u same početke ljudskog postojanja odmah bi nam bilo jasno kako su ekologija i umjetnost dva pojma koja su bila u potpunosti međusobno prožeta. Čovjek je u prapovijesti živio potpuno u skladu s prirodom, u samoodrživim prostorima. Razvojem različitih civilizacija i religija čovjek polako postavlja sebe u središte eko sustava, kao vladara, a ne kao čuvara. S velikim znanstvenim otkrićima zapadnu civilizaciju zahvaća jedna pohlepna svijest, stječu iluziju da prirodu mogu ukroti kroz znanost i sve gledaju kroz ekonomsku računicu. Međutim, uvijek se čovjek, u većoj ili manjoj mjeri pokušavao vraćati prirodi. Sve vrijeme kroz povijest provlače se pojedinci, gotovo uvijek vezani za umjetnost, književnost, filozofiju, koji su suptilno i izravno upozoravali na moguće posljedice tog naglog industrijskog rasta. Mnogi romantičari, pjesnici i umjetnici, kroz prirodu odražavaju svoja unutarnja stanja. To je vrijeme prikazivanja pejzaža, koji služe kao bijeg od surove stvarnosti. Kraj 19. stoljeća donosi i posljednje arhitektonske stilove koji slave vezu između umjetničkog oblikovanja i prirodnih formi. Nakon toga, dolazi modernizam koji naglasak stavlja na čiste plohe i industrijski stil, modernisti više ne razmišljaju o prirodi. Danas smo u novom dobu, kasnom antropocenu, dobu informacija i ekologije. Glavno pitanje postaje kako konstruirati mjesta stanovanja koja će biti u harmoniji s prirodom. Sve više se danas govori o samoodrživosti, ali bez umjetnosti cijela ideja održivosti propada. Da bi ljudi pristali na takvu arhitekturu ona mora biti estetski prihvatljiva i tu ulogu preuzima upravo umjetnost. Mnogi smatraju da veza između umjetnosti i političkih, socijalnih i ekonomskih promjena nije ni direkta ni posljedična. Iako sama umjetnost ne može spasiti planetu ili plavog kita, njena zadaća je predstaviti, kritizirati i maštovito se poigravati s problemom i zamišljati budućnost koja nije određena isključivo materijalnom dobiti.

U usporedbi s ekološkom krizom u kojoj se nalazimo sve druge društvene, političke, ekonomske postaju nevažne. Očito, ako čovječanstvo nestane zbog globalnog zatopljenja, napučenosti, gladi, nedostatka vode, neće puno značiti ni borba za ljudska prava, lijev protiv raka, mir u svijetu ili bilo što drugo. Iz ovoga zaključujemo da sve svoje snage trenutno trebamo usmjeriti ka očuvanju naše Planete. Potreban nam je novi duh, novi zanos koji će započeti jednu novu epohu, novo umjetničko razdoblje koje će aktivno raditi na spašavanju planete. Najbolje mjesto za početi je obrazovanje i škola. Upravo zbog toga ovaj projekt u sklopu Noći muzeja ima ogromnu važnost, ne samo u edukaciji učenika i njihovom daljnjem usmjerenju, nego i u osvješćivanju šire mase ljudi. Svojim radom učenici

Srednje škole likovnih umjetnosti Gabrijela Jurkića šalju poruku da sve djelatnosti moraju biti ekološki osviještene. Upozoravaju nas na probleme koji nas okružuju. Stvarajući svoje umjetničko djelo, instalaciju napravljenu isključivo od otpada, nerazgradivih materijala, naglasak stavljaju na preopterećenje planete plastikom i otpadom. Od takvog materijala stvaraju organske forme čineći jednu šumu plastike koja nas asocira na prirodna staništa životinja i čovjeka koja se sustavno uništavaju. Igrom svjetla postižu sjene stabala koje trebaju biti podsjetnik na sve one šumovite predjele koji su nestali kako izravnim ljudskim utjecajem, tako i zbog klimatskih promjena i onečišćenja. U svom zajedničkom djelu, koje je sastavljeno od njihovih pojedinačnih skulptura obuhvaćaju različite ekološke probleme na koje stavljaju naglasak te šalju poruku da je pojedinac bitan za društvo, ali da jači glas dobiva kada je u grupi.

Umjetnost se oduvijek koristila kao način mijenjanja naših stvarnosti i istina. Često je išla ispred svog vremena i suptilno predosjećala i upozoravala na velike društvene promjene. Sve jasnije nam postaje zašto ekologija postaje predmet zanimanja sve većeg broja umjetnika. Uvijek govorimo kako je budućnost svijeta u rukama mladih koji imaju zadatak razmišljati kako da budućnost učine društveno i ekološki odgovornom. Naši umovi su još uvijek programirani da o budućnosti razmišljamo kao o nekom high-tech – futurističkom prostoru. Hitno je potrebno preispitati svoje prioritete i ponovno razmisliti o tome kakvu budućnost ustvari želimo.

Ana Mikulić

Nakladnik: Franjevački muzej i galerija Široki Brijeg
88 220 Široki Brijeg
franjevacka.galerija@gmail.com
+387 (0)39 702 922
Za nakladnika: fra Ivan Marić
Kustosica projekta i tekst: Ana Mikulić
Postav izložbe: Željko Koren
Oblikovanje kataloga i
tehnička obrada: Josip Mijić
Tisak: Suton d.o.o., Široki Brijeg
Godina: 2022.
Naklada: 150 primjeraka

18. 5. – 18. 6. 2022.

MEĐUNARODNI DAN MUZEJA 2022.

MOĆ MUZEJA

ICOM international council of museums

@icomofficial

icom.museum

Kustosica projekta:
Ana Mikulić

Voditelj radionice:
Željko Koren

Učenici:
Petar Mihić
Ana Merdžan
Anica Kraljević
Danica Soldo
Tomislava Jerković
Jakov Tokić
Tereza Grujičić
Sven Čuljak
Petar Vrljić
Leona Čamber